

Anys d'aprenentatge

Inquietud, la pel·lícula que Josep Maria Huertas Claveria va rodar al Guinardó el 1958

Entre 1958 i 1965, Josep Maria Huertas Claveria, que encara no treballava de periodista, va formar part d'un grup d'Acció Catòlica de la parròquia del Guinardó. Hi va fer obres de teatre, una revista i fins i tot una pel·lícula.

Jaume Fabre

“Si algun dia desapareix Can Renom haurà mort tota una època del Guinardó”, va escriure el Nadal de 1957 un Josep Maria Huertas Claveria que acabava de fer divuit anys i començava a integrar-se en un barri que no era aquell en què havia nascut, l'esquerra de l'Eixample, i on havia viscut els seus anys d'infància i adolescència.

Això ho va escriure en el seu diari privat després de participar aquella Nit de Nadal en un costum que descrivia així: “A casa del meu amic Pere Renom, després de la Missa del Gall, obrien, tradicionalment, una caixa de galetes. Destapaven un parell d'ampolles de xampany. Els familiars recollien els seus regals de l'arbre de Nadal i s'encenien els llums del pessebre”.

Set anys més tard, el 1964, la família Renom es va vendre aquella casa situada davant de la parròquia i Huertas va anotar: “L'enyorada Can Renom, un dels vells baluards catalans del barri, anirà a terra per deixar lloc aquests pisos-ninxols que comencen a omplir l'antany barri tranquil”.

He traduït aquestes anotacions personals seves, fetes en un quadern íntim. Huertas ho va escriure en castellà, perquè el seu món havia estat, fins arribar al Guinardó, un món familiar, escolar i d'amics enterament castellà, en un país on el català no existia fora dels cercles reduïts de familiars i amics. Per a ell va ser el descobriment d'un altre món, en el qual va saber-se adaptar a gran velocitat i assumir-ne, al cap de poc temps, les reivindicacions nacionals, socials i polítiques.

Però anem per passos. Cal explicar, per als nascuts després de 1964, què era can Renom i després el paper que va jugar Josep Maria Huertas entre 1957 i 1965 al món guinardonenc que girava entorn de can Renom. Aquest món de famílies vinculades a la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat va jugar un paper fonamental en la seva formació. No es

Can Renom va estar davant de la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat fins el 1964, quan va ser enderrocada per fer-hi l'edifici de pisos actual

pot entendre aquell que va ser més tard un gran periodista sense conèixer què va fer al Guinardó durant aquells anys.

A davant de la parròquia

Pere Renom Garriga, un empresari industrial casat amb Maria Baguñà Subirana, va construir-se una casa de planta i pis al començar el segle XX a la cantonada del que és avui el carrer de Gènova amb l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat, que aleshores es deia avinguda de la Font Castellana i estava molt poc urbanitzada. El matrimoni va tenir quatre fills, dos nois i dues noies. Per a les noies, Carme i Maria, el pare va fer construir als anys trenta una altra casa a l'altre extrem de l'illa de cases, tocant a la part alta del carrer del Telègraf, on hi van anar a viure quan es van casar. Al cap d'un temps, però, la Carme, casada amb Lluís Sarrias, es va vendre la seva part a la germana i s'hi van quedar només a viure la Maria i el seu marit Amadeu Capellades. Cal recordar tots els cognoms d'aquests habitants de les cases de davant de l'es-

glésia de la Mare de Déu de Montserrat, perquè van ser importants en el funcionament dels primers anys de la parròquia i, amb ella, en els anys de creixement del Guinardó: Renom, Sarrias, Capellades. I també n'hi va haver d'altres.

El primogènit del Pere Renom fundador de la nissaga guinardonenc, a qui van posar, com era costum, el mateix nom de Pere, no va tenir fills, i el cabaler, Narcís, en va tenir vuit, dels quals dues noies van morir al poc de néixer. Els sis fills restants i els seus pares es van quedar a viure a la casa pairal amb l'àvia Maria, que va morir el 1973, als noranta-tres anys. El seu marit, l'avi Renom, havia mort el 1954, als setanta-vuit anys.

Entre la casa pairal dels Renom a la cantonada amb Gènova i la casa de les filles a l'altra cantonada, hi havia unes parcel·les, inicialment propietat també dels Renom, una de les quals va servir en èpoques diverses per a diversos usos vinculats a l'obra social de la parròquia, bàsicament l'escoltisme i el club de bàsquet parroquial, i finalment, venuda a Jo-

Josep Maria Huertas Claveria (1939- 2007), va ser un periodista compromès amb el seu temps i molt sensible a les problemàtiques que afectaven els barris de Barcelona. El 1975 va estar empresonat durant gairebé nou mesos per uns articles que irritaren els franquistes. Va treballar a *El Correo Catalán*, *Tele/Expres*, a *El Periódico* i *La Vanguardia*, i a revistes com *Cuadernos para el diálogo* i *Oriflama*. El 2006 va ser escollit degà del Col·legi de Periodistes de Barcelona. Com s'explica en aquest reportatge, en Josep Maria, abans de ser famós com a periodista va participar activament a la vida associativa del Guinardó

Al fons de la imatge, can Renom, i en primer pla, la casa Renom-Capellades feta posteriorment

sep Mestres, primer per a fer-hi un rentacotxes i finalment per als pisos actuals.

A la pràctica, doncs, l'illa de cases de davant de la parròquia va ser molts anys la base d'una de les famílies clau en el naixement i desenvolupament de l'església de la Mare de Déu de Montserrat i totes les activitats portades a terme al seu voltant. Altres famílies molt vinculades a les activitats de la parròquia, com els Caldentey o els Vinaixa, vivien els anys de franquisme en cases de la mateixa avinguda, però una mica més allunyades.

La parròquia de la Mare de Déu de Montserrat

L'any 1958, la parròquia Mare de Déu de Montserrat tenia trenta-vuit anys d'existència. Però només en feia tretze que havia pogut posar la teulada a la nau del temple, amb entrada per l'avinguda. Durant els seus primers anys, les funcions religioses es portaven a terme en el que ara és la base del temple, unes dependències amb entrada pel carrer de Varsòvia que aleshores es coneixien com la *cripta*,

en tant que eren sota d'on s'estava construint l'església.

Quan el 1945 les misses es van poder començar a fer sota cobert en el nou temple amb porta d'accés a l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat, les àmplies dependències de la cripta van ser reconvertides en una sala de teatre, aules de

Vinculat també a la parròquia existia un equip de bàsquet, el PEM, sigles que corresponien a Peña Esportiva Montserrat

les escoles parroquials i locals per a les associacions que s'havien anat formant a l'empara de la parròquia, vinculades a l'obra social de l'Església catòlica —no n'hi havia d'altre d'autoritzada a l'Espanya franquista— coneguda amb el nom d'Acció Catòlica. Utilitzaven aquests locals diversos grups de reflexió religiosa, de teatre amateur, de ballet popular i d'escoltisme. Al costat de la sala de teatre

n'hi havia una altra amb bar i taules de billar, tennis de taula i per partides d'escacs, parxís, dòmino i cartes. Un matrimoni, de cognom Gràcia, atenia el bar i controlava l'ordre en el local com a conserges mentre els seus nombrosos fills corrien pel Centre Parroquial com si es tractés de casa seva. En aquesta sala del bar, pintada de verd i oberta a tothom, era on es feien les reunions de reflexió espiritual del grup juvenil d'Acció Catòlica i on alguns dissabtes a la tarda aquest grup ofería conferències d'orientació moral per a adolescents que no militaven en el grup d'Acció Catòlica.

Vinculat també a la parròquia existia un equip de bàsquet, el PEM, sigles que corresponien a Peña Esportiva Montserrat. Però no es feia servir en públic el nom complet, perquè era en català, llençua proscriu. El club s'havia fundat el 1950 i va tenir equips juvenils de nois i noies i també de mini-bàsquet.

Així doncs, les activitats socials del barri eren monopolitzades per la parròquia fins que, ben entrats els anys seixanta, van poder-se crear-se altres associacions, com la de veïns, desvinculada de les activitats religioses.

Formaven part d'aquestes associacions i moltes altres de caràcter més estrictament religiós —portants del Sant Crist, Adoració Nocturna, confraries i germandats...— les famílies més estretament vinculades a la parròquia, pares i fills, algunes de les quals ja hem anat esmentant. Famílies sovint emparentades entre si. Renom —sis fills— i Caldentey —dotze fills—, les dues amb habitatge a l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat, eren de les que tenien més pes específic en el nucli dur. També els Vinaixa, els Capellades, els Sarrias, els Mestres, i alguns altres.

Joves esportistes i d'Acció Catòlica

Els fills tenien el PEM i el seu grup específic d'Acció Catòlica. Val a dir, però, que, sobretot els grups de joves, no eren absolutament endogàmics, sinó que els fills de famílies del Guinardó hi atreïen amics d'altres barris i d'altres nivells socials. Aquest esperit obert del PEM i el grup de joves d'Acció Catòlica van fer possible que, a començament dels anys seixanta, s'hi integrés, entre d'altres, un noi de divuit anys que vivia a l'Eixample i treballava a les oficines d'un taller de reparació d'automòbils. Després d'acabar el batxillerat en una escola religiosa amb notes immillorables, havia fet un curs en una escola de cinema i escrivia incansablement guions d'obres de teatre i de pel·lícules que havia de guardar al calaix. Com que li agradava escriure, havia fet tres intents per ser admès a l'Escola Ofi-

Quatre dels millors amics de Huertas a la colla del Guinardó, any 1960. A la dreta, aquesta foto al vestidor del PEM l'any 1958 va causar un cert enrenou al barri. Eren altres temps. Les dues imatges són obra de Huertas

cial de Periodisme però no havia pogut superar l'examen d'ingrés. Parlava castellà i en lloc de corbata portava *pajarita*. Vivia amb la seva mare en un cinquè pis de l'esquerra de l'Eixample. El seu nom: Josep Maria Huertas Claveria. Anys a venir esdevindria una figura clau en el periodisme barceloní.

Va arribar al Guinardó poc abans del Nadal de 1958 de la mà de Joan Caldentey, conegut pel seus companys d'Acció Catòlica del Guinardó com a Juani. Com Josep Maria Huertas, treballava a Motomóvil, empresa de recanvis de l'automòbil que tenia el local a la travessera de Gràcia. Huertas era a les oficines del primer pis i Joan Caldentey era a la planta baixa, en el taller, fent feines de recepció i facturació.

Quan es van conèixer, Joan Caldentey tenia la mateixa edat que Huertas, divuit anys, i van intimar de seguida. Caldentey és una persona molt extravertida i sociable, Huertas, pel contrari, era un noi solitari i introvertit. Potser per això, Caldentey, com ens explica ara, "veient-lo tan desprotegit", el va convidar a participar en les activitats del seu grup del Guinardó. Primer anaven els diumenges als partits del PEM, que aleshores ja era a la pista del passatge Garrofers. Caldentey hi jugava. Huertas ni somiar-ho. Era un negat per a qualsevol activitat esportiva, cosa que ja li havia ocasionat problemes de relació durant els estudis del batxillerat. Ben aviat es va integrar també al grup d'Acció Catòlica que utilitzava els locals dels baixos de la parròquia, després de passar per la inevitable prova d'iniciació d'uns dies de retir a Palautordera en unes trobades que anomenaven *Cursets de Cristiandat*, equivalents més o menys

al que altres coneixen com *Exercicis Espirituals*. Tres nouvinguts també al grup del Guinardó, Emili Rodríguez, Josep Castro i Miquel Pucurull, van integrar-se amb Huertas al grup d'Acció Catòlica de la parròquia després de passar pel ritual del Curset. D'aquesta manera, el grup va quedar format bàsicament per ells quatre i pels que ja hi eren d'abans: Joan Sarriàs, Llibert Vinaixa, Joan Caldentey, Pere Renom i Jesús García de Mendoza. Entre 1958 i 1965, la pertinença a aquest grup d'amics va permetre a Josep Maria Huertas passar de ser un noi solitari de l'Eixample que parlava només en castellà, a integrar-se plenament en una colla de nois de famílies catalanes arrelades en un barri concret, el Guinardó. Se'n va anar desvinculant quan va començar a treballar en mitjans de comunicació, el 1964, i sobretot a partir del seu matrimoni amb

Josep Maria Huertas va arribar al Guinardó poc abans del Nadal de 1958 de la mà de Joan Caldentey, conegut com a Juani

Araceli Aiguaviva, una noia del Poble Nou, barri en el qual va integrar-se plenament com ho havia fet al Guinardó els anys anteriors. En tots dos barris hi va fer amics que van ser-ho fins a la seva mort.

Entre el PEM, que tenia un equip masculí i un de femení, el grup de teatre d'aficionats, el de ballet popular, el d'Acció Catòlica, els escoltes i altres, un bon nombre de joves i adults participaven en les activitats promogudes i protegides per la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat en aquells anys finals de la dècada

dels cinquanta. Més d'un o una participava en dues o tres d'aquestes activitats alhora i germans, germanes, cosins i cosines coincidien aquí i allà amb la gent de fora del barri o sense parentesc amb les famílies de la parròquia que també hi participava. Es feien i desfeien parelles moltes de les quals van arribar feliçment al matrimoni.

El PEM, primera immersió al Guinardó

Cada dissabte a la tarda i cada diumenge Josep Maria Huertas agafava el troleibús FH a l'Eixample i anava al Guinardó a trobar-se amb la colla d'amics que li va presentar Joan Caldentey.

Va començar anant només a veure els entrenaments i partits del PEM quan aquest equip de bàsquet parroquial utilitzava un terreny del passatge Garrofers.

El PEM havia estat fundat el 1950 i tenia equips juvenils de nois i noies i també un de mini-bàsquet. Els tres primers anys uns equips jugaven en els terrenys del Martinenc, veïns a la parròquia, usufructuats per Falange, i uns altres en terrenys del Baix Guinardó, al carrer de Josep Ciurana cantonada Thous, tocant al que anys més tard seria el Parc de les Aigües. El 1953 van passar al que seria el seu terreny més conegut, en el passatge dels Garrofers, on s'hi va estar fins el 1961. Quan van haver de marxar, per a que s'hi fessin els pisos actuals, va tornar al terreny del Baix Guinardó i el mini-bàsquet va tornar a utilitzar el terreny dels Renom situat a l'avinguda, a davant de la parròquia, que ja hem esmentat abans, fins que també s'hi van fer pisos.

El terreny del passatge Garrofers quedava més o menys a davant d'on hi ha

—i ja hi havia aleshores— un forn de pa i pastisseria, com va deixar fixat per a la història una cançó inventada per Joan Sarriàs que aprofitava la música de la sardana *L'Empordà*:

Sota el passatge Garrofers
vora Can Pac i arran del forn
sota tres llums que no s'aguanten
hi ha el camp del PEM.

Al terreny de joc hi havia a l'entrada un taulell que feia de bar i al fons de la pista un cobert rudimentari amb dutxes i vestuaris separats per a nois i noies. Un cop que algú va fer un forat entre els dos vestuaris, va tenir problemes, perquè, tot i que era més l'imaginat que el que es podia veure realment, hi havia nois que tenien germanes en l'equip femení i ho van denunciar. A la pista hi havia la taula del jutges de partit i uns minsos reflectors de llum —als quals al·ludeix la cançoneta— per a quan es jugaven partits nocturns. També hi havia un pou on més d'una vegada es va amenaçar de tirar-hi un àrbitre. Entre l'aviram d'una granja avícola del costat va haver-hi més d'una víctima quan s'escapava alguna pilota damunt de la paret de separació.

Els colors del PEM eren camisa bruna i pantaló groc, tot i que pel que fa als pantalons cadascú anava una mica com volia. Jugava en una lliga diocesana anomenada OAR (Organització de Atletisme Recreatiu). Hi havia entrenament dos cops per setmana i els partits es jugaven diumenge al matí, després de missa, és clar. No hi faltaven mai espectadors, entre els quals va començar-se a comptar assíduament un jove Josep Maria Huertas que encara no exercia el periodisme. Joan Caldentey, que era un dels jugadors destacats, li va anar presentant altres mem-

Viatge a Mallorca amb alguns amics de la colla del Guinardó, l'agost del 1960: Joan Sarriàs, Juani Caldentey, Llibert Vinaixa, i Huertas, de peu dret a l'extrem dret de la foto. El fotògraf va ser Miquel Àngel Vinaixa.

bres de la colla i el va convidar a alguna de les festetes amb música de tocadiscos i ball que es feien ocasionalment en cases particulars, normalment amb motiu d'alguna onomàstica o aniversari. També la casa de vacances dels Renom a Palau de Plegamans va acollir a vegades la colla.

1958: Inquietud, la pel·lícula

Huertas va tenir al principi algunes dificultats per integrar-se en el grup. Era un noi tímid, introvertit i no gaire atractiu. Però va tenir una idea que li va donar resultat. A l'acabar el batxillerat amb quinze anys, i fracassar en els exàmens d'ingrés a l'Escola Oficial de Periodisme, va fer uns cursos de director de cine en una escola privada del carrer de Consell de Cent. Mentre hi va ser va escriure algun guió de pel·lícules i hi va fer coneixences que després li van ser útils. Una d'aques-

Amb quinze anys, i fracassar en els exàmens d'ingrés a l'Escola Oficial de Periodisme, va fer uns cursos de director de cine

tes coneixences era un noi anomenat Toni que havia conegut quan estudiaven junts el batxillerat a l'Escola Sant Miquel i que és qui el va fer aficionar al cinema i el va portar a l'escola de cine.

Partint dels mínims coneixements adquirits en aquella escola i de la càmera de 16 mm aportada pel seu amic, a Huertas se li va ocórrer de proposar a la colla de joves del Guinardó de rodar en el barri un film de terror del qual ell havia escrit el guió. Un altre amic de l'Escola de Cine, Joan Gost, va aportar el capital necessari

per a la producció. Huertas en seria el director. El protagonista masculí seria Toni, el mateix que aportava la càmera, la protagonista femenina una noia vinculada al grup de teatre amateur del Guinardó, i un altre membre de la colla del Guinardó, Joan Sarriàs, hi tindria també un paper destacat. Altres nois i noies que freqüentaven el PEM també van participar en papers més secundaris. Es van arribar a rodar algunes escenes al mateix terreny de joc del PEM, altres d'interior en els locals que li va deixar usar gratuïtament el propietari de l'escola de cine i una de les escenes culminants de la pel·lícula en les escales que pugen pel costat de la parròquia des del carrer de Varsòvia fins a l'avinguda de la Verge de Montserrat. En aquesta escena, un home amb un ganivet a la mà en perseguia un altre pujant les escales, el que es correspon exactament amb el previst a la pel·lícula, titulada *Inquietud*, l'argument de la qual Huertas va descriure així en un document de l'època:

"Un chico bien parecido juega en un equipo de baloncesto. En unas jornadas deportivas descubrimos su ausencia de buenos sentimientos, así como su acentuado egoísmo en el trato con su novia y un amigo, e incluso en su mismo juego individualista. Después del partido se cree perseguido por un malhechor cuando es simplemente un hombre feísimo que desea le arregle una navaja. La cámara termina su labor descubriendo un letrero en la puerta de la casa del protagonista en que se indica 'Se arreglan cuchillos y navajas'".

La seva opinió sobre la pel·lícula, uns anys més tard, no es pot dir que fos positiva. "Un bochornoso argumento para una pésima realización. Qué diálogos

ATALAYA DEL GUINARDÓ, 51 NÚMEROS D'UNA REVISTA DEL BARRI

Atalaya del Guinardó va ser una revista que es va publicar, sota la direcció de Josep Maria Huertas, entre juny de 1960 i juliol de 1965 i amb l'empesa de la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat, quan encara n'era rector el qui l'havia fundada, mossèn Eugeni Florí, i vicari mossèn Manuel Tort, reconegut poeta i memorialista, que va marxar al cap de poc a la parròquia de Sant Joan de Gràcia. La mateixa junta directiva del Cercle Catòlic que havia vist amb bons ulls que es comencés a publicar va decidir cinc anys més tard posar-hi fi per discrepàncies sobre els continguts. Durant els cinc anys de vida que va tenir, van passar per la parròquia, com a successors de mossèn Manuel Tort Martí (1927-2020), dos vicaris que van defensar la gestió de Huertas i els qui amb ell la feien. Van ser mossèn Fèlix Miquel Mascort (1929-2021) i mossèn Raimon Bonal i de Falgàs (1935-2001), amb els que Huertas va conservar una gran amistat fins a la mort.

En morir, el desembre de 1963, el rector que havia fundat la parròquia, mossèn Eugeni Florí, va ser substituït per un nou rector de mentalitat molt tancada, mossèn Francesc de Paula Sardà Pujadas (1910-1998). Amb ell, un vicari com Fèlix Miquel no encaixava en el nou rumb que anava a prendre la parròquia i va ser traslladat a Sant Pere Molanta (Penedès) i anys després a Colera. Era vicari des de l'estiu de 1958, coincidint amb l'arribada de Huertas al barri. En marxar l'estiu de 1964 va ser substituït per un nou vicari, mossèn Raimon Bonal, qui només va estar al Guinardó un any, ja que tampoc no es va entendre amb el nou rector de la parròquia. Quan Bonal va ser expulsat, la revista, mancada del seu suport, va passar a millor vida. Bonal va deixar poc després el sacerdoci, es va casar i va esdevenir un sociòleg de prestigi.

En els cinc anys de vida de la revista se'n van publicar 51 números, impresos tots amb multicopista en format d'octau. Va començar amb només vuit pàgines i va acabar amb setze, amb algun número extraordinari de trenta pàgines entremig, dels quals el més destacat va ser el de desembre de 1964, dedicat íntegrament als problemes del barri. El contingut dels números habituals era una barreja d'articles de reflexió espiritual i filosòfica, especialment sobre problemes dels joves, de cròniques sobre les activitats culturals i esportives del Cercle Catòlic, el PEM i altres grups parroquials i crítiques de

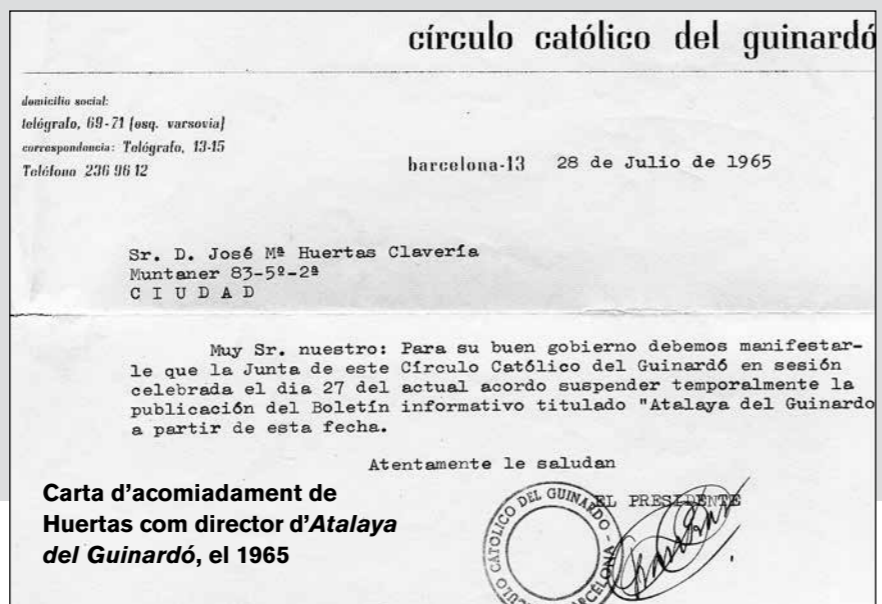
Portades dels números 1 i 51 de la revista *Atalaya del Guinardó*

llibres, pel·lícules, obres de teatre i televisió. Hi van sortir també entrevistes a figures conegudes, com la que van fer Huertas, Joan Sarriàs i Luís María Jiménez de Cisneros a l'actriu Amparo Soler Leal o la que Huertas va fer a un conjunt musical aleshores de moda anomenat Los Cráteres. Els vicaris hi feien habitualment alguna aportació sobre temes de la seva incumbència, de to marcadament progressista.

Huertas portava el pes de l'elaboració de cada número de la revista, utilitzant ja els dos cognoms amb que més endavant es faria conegut o pseudònims molt diversos per signar els textos. No s'hi troben gaires signatures d'altres col·laboradors. Alguns eren del grup d'Acció Catòlica, altres companys de l'Escola Oficial de Periodisme, a la qual finalment havia pogut ingressar Huertas la tardor del 1963, i també altres amics de Huertas de fora del barri amb aficions periodístiques. Huertas era ajudant en l'aspecte gràfic pel Joan Gost, un amic de l'època de l'Escola de Cine que ja havia participat en el rodatge de la pel·lícula *Inquietud*. Gost feia les portades, dibuixava ninots i lletres per als titulars de l'interior i ajudava en la compaginació.

Huertas havia d'espavilar-se també en trobar anuncis per a l'autofinançament dels costos d'impressió, cosa que li va fer pensar en algun moment a dedicar-se al món de la publicitat, en vista de les seves dificultats per ingressar a l'Escola de Periodisme i la insatisfacció dels treballs d'oficinista que va haver d'exercir en diverses empreses abans de trobar un lloc en el diari barceloní *El Correo Catalán*. Els anuncis publicats en la revista són de botigues i escoles privades del barri però també de les empreses on Huertas havia treballat o treballava encara quan va començar a fer la revista.

Cal dir que quan Huertas va aconseguir finalment trobar feina de periodista, com a corresponsal de la revista *Signo* de la JOC, i com a redactor d'informació internacional a *El Correo Catalán*, la tardor de 1964, va seguir encara durant quasi un any dedicant esforços gratuïts a l'*Atalaya del Guinardó*, fins que aquesta va ser *matada* pel rector i els parroquians més conservadors i Huertas va anar abandonant el grup parroquial per dedicar-se professionalment a l'ofici de periodista que finalment li havia obert les portes.

Huertas va actuar en una de les obres escrites i dirigides per ell, representades al Guinardó l'any 1962. A la dreta, una altra de les obres de Huertas estrenades al Guinardó. Ell és el tercer per l'esquerra

más horrendos se me antojan ahora". Però li va servir per a l'objectiu principal que perseguia: guanyar-se l'amistat de Joan Sarriàs, un dels líders del grup, i l'admiració d'altres membres del grup, ja que ell va fer creure que ho feia com un curtmetratge per passar a la televisió. D'aquesta manera va aconseguir integrar-se més fàcilment en el grup. No cal dir que la pel·lícula mai no es va passar per televisió i només se'n va fer una projecció privada, l'hivern de 1958-1959, per als que hi havien participat i altres amics. Huertas es va quedar el text del guió i el propietari de la càmera es va quedar els rotlles de 16 mm. Ves a saber on són ara.

Jo vaig ser testimoni del rodatge de la pel·lícula a les escales del carrer de Varsòvia, per casualitat. M'hi trobava potser perquè aquell any estava escolaritzat a les escoles parroquials, on el mestre, el senyor Julián Garcia, pare del president de l'Acció Catòlica de la parròquia, Francesc Garcia Estartús, em preparava per a l'ingrés de batxillerat, o potser perquè hi havia anat aquell dia, i a aquella hora, al cau de l'agrupament escolta que també hi havia allà mateix, on jo participava des de feia anys, i em va xocar veure un jove amb *pajarita* al coll i un altre amb una càmera sobre un tripode, situats al peu de les escales, rodant la persecució d'un home per un altre amb un ganivet a la mà. Allà va ser el primer cop que vaig veure Josep Maria Huertas. Ell tenia dinou anys i jo en tenia deu. Set anys més tard treballàvem els dos al diari *El Correo Catalán* i començàvem a escriure conjuntament la sèrie de set llibres *Tots els barris de Barcelona*. El més bo és que quan anys més tard li vaig explicar aquell primer cop que el vaig veure al Guinardó, ell em va negar rotundament haver dirigit aquella pel·

lícula, sigui perquè ja ho havia oblidat realment o bé perquè preferia oblidar-ho. La memòria és selectiva.

1960-1961: estrena de tres obres de teatre

Els últims mesos del 1960 i els primers del 1961 van ser decisius per a la participació de Huertas, que tenia vint anys, en la vida social del Guinardó vinculada a la parròquia. Quasi tots els seus amics del PEM i el grup d'Acció Catòlica estaven prestant el servei militar obligatori, del qual ell havia quedat eximit. Altres s'havien casat o havien agafat parella fixa que absorbia la major part del seu temps lliure. Algun altre havia emigrat a l'estranger en busca de feines millors. Ell s'havia presentat per tercera vegada a l'examen d'ingrés a l'Escola de Periodisme i l'havien suspès. Cap dels contes i obres de teatre que havia anat presentat en concursos de tota mena havia obtingut el més mínim premi o accèssit. Treballava en una oficina fent feines que no el satisfien gens. Passava uns moments de forta crisi que va poder superar abocant-se de ple al Centre Parroquial, on va posar en marxa dues iniciatives: la publicació d'una revista periòdica amb informació sobre el barri, a la qual va donar el nom d'*Atalaya del Guinardó*, i dirigir el grup de teatre amateur que actuava als locals de la parròquia en un moment difícil, a causa de les baixes per la *mili*. També la colla de ballet popular, que havia estat molt activa, s'havia dissolt.

El grup de teatre amateur tenia darrera seu, quan ell el va agafar, una història força llarga i consolidada. Aquells que l'havien fet funcionar durant anys, entre ells el pare dels joves Renom, reclamaven un relleu. Posava en escena obres en castellà, com era preceptiu, però també alguna

en català. A Huertas li va interessar especialment la qüestió perquè escrivia obres de teatre. A la Biblioteca de Catalunya se'n conserven els mecanoscrits d'una vintena d'inèdites, donats per la seva vídua. Totes les va presentar a concursos literaris convocats en diverses ciutats espanyoles i només va rebre el reconeixement d'una obra que mai no es va estrenar, *La luz del último camino*, nominada amb un accèssit en un concurs del TEU (Teatro Español Universitario).

Els anys 1960 i 1961, es van estrenar al teatre del Cercle Catòlic del Guinardó tres d'aquestes obres escrites per Huertas,

Els anys 1960 i 1961, es van estrenar al teatre del Cercle Catòlic del Guinardó tres obres escrites per Huertas

totes en castellà, dirigides per ell mateix i participant en alguna com actor. Amb les entrades que es cobraven per les representacions teatrals confiava en poder finançar *Atalaya del Guinardó*, la revista del barri que publicava al mateix temps.

El lliet del vicari a l'escenari

La primera obra escrita per ell que es va estrenar va ser *El jardín bajo la lluvia*, escrita en tres setmanes el juliol de 1961 i estrenada el 23 de setembre següent. Ell la dirigia i en feia el principal paper masculí, al costat de Paquita Ruiz, la pianista del grup de ballet popular que acabava de dissoldre's. També hi tenia un paper Joan Gost, l'amic de Huertas no vinculat al barri que havia produït la pel·lícula *Inquietud* i que feia dibuixos per *Atalaya del Guinardó*.

La seva segona obra va ser *Despedi-*

da de soltero, estrenada al Guinardó amb prou feines cinc mesos després de la posada en escena d'*El jardín bajo la lluvia*. La protagonista femenina va tornar a ser Paquita Ruiz, amb un paper difícil, ja que l'argument era més aviat escabros: els amics d'un noi de vint-i-quatre anys preparen una *despedida de soltero* la nit abans del seu matrimoni. Com que el futur casat havia promès a la seva futura esposa que aquell nit no es mouria de la seva habitació en la pensió on vivia, els amics decideixen gastar-li una broma pesada. Saben que no ha tingut mai experiències sexuals, i conviden una prostituta a l'habitació. Però el noi, decidit a conservar-se verge fins el moment de consumir el seu matrimoni, converteix la trobada en una conversació sensible entre dos éssers humans, amb els seus problemes i preocupacions. Acaba obligant la

Huertas s'havia fet amic de Candel i li va demanar que assistís a l'estrena i escrigués una crítica per a la revista del barri

noia a acceptar uns milers de pessetes que havia estalviat per al viatge de nuvis, amb la condició que abandoni la prostitució.

El problema es va presentar en forma de llit, que era on transcorria tota la conversa. Havia de ser un llit vell, ja que era en l'habitació d'una pensió barata. No era fàcil trobar-ne un d'adequat i menys ho seria transportar-lo. Va ser el vicari de la parròquia, que aleshores era mossèn Fèlix Miquel, qui va ajudar a resoldre el problema, deixant el seu propi llit, que des de la rectoria on tenia la seva habitació va ser portat a la sagristia i d'allà

L'11 d'octubre de 1963 es va estrenar al teatre del Cercle Catòlic del Guinardó l'obra Historia íntima de un matrimonio, escrita y dirigida per Josep Maria Huertas. Va ser interpretada pel grup de teatre d'aficionats que ell mateix havia format. Francisco Candel, que hi va assistir, en va escriure un comentari ple d'ironia que es va publicar a la revista Atalaya del Guinardó, que Josep Maria Huertas va dirigir des del primer número (juny de 1960) fins a l'últim, el 51 (juliol 1965).

TEATRO. CRÍTICA DE UN ESTRENO por Francisco Candel

Vaya por delante que encontré la obra francamente buena. El autor sabe hacer teatro, se le ve cierta veteranía. Los personajes se movían, entraban y salían.

"Historia íntima de un matrimonio" es una comedia deliciosa. Sin embargo, el director (que era el mismo autor) dio la noche del estreno un excesivo aire cinematográfico que destacaba sobre todo en la realidad de la presentación. Chocaré que esto lo diga un escritor realista, como a mí se me tiene conceptualizado, pero es así. Para mí, el teatro tiene tanta fuerza ficticia que cuanto menos realismo pongamos en las cosas, más se ve. Me refiero a Irene embarazada, y a la auténtica comida que se sirvió. Sobre todo, la detallada comida, distraía del asunto.

Otra cosa es que a Huertas Clavería se le fue la mano, aunque si reflexiono veo que era bastante imposible de soslayar, fueron las muchas llamadas telefónicas y del timbre de la puerta, en especial las primeras. El teléfono, en teatro, es un tema bastante socorrido.

Otro reparo es que la obra era un poco para el Círculo Católico del Guinardó. A veces me dio la impresión de que el autor estaba "epantando" a aquella gente, con ciertos giros escabrosos

e insinuantes.

Me gustó de la obra ese aire de haber plasmado unas instantáneas de la vida familiar de un matrimonio, sin melodramas o retorcidos complejos. Es curioso que los mejores personajes de la comedia sean las tres personas mayores, y que tan bien plantease y resolviese Huertas Clavería el caso de los padres de Andrés. La situación de Paco y María era lo mejor de la obra. Casi era un problema que estuvo a punto de llevarse el otro, el del matrimonio, de descartarlo.

En la interpretación, a mi parecer, los mejores fueron Balbina Gil, Miguel Pucurull y Trini de Cabo. Tuvieron momentos magníficos. Sobre todo esta última en el papel de Argentina.

El público, como todos los públicos, tosía, comentaba y reía cuando no había que hacerlo, de tal modo que estropeó un final de cuadro de magnífico efecto teatral, cuando Irene le dice a Andrés: "Vamos a tener un hijo".

Y para terminar, hablando del final de la obra, diré que fue de un gran efecto plástico y quedó muy bien.

(Atalaya del Guinardó - Número 32 - noviembre de 1963)

baixat al teatre per una escala interior que hi portava directament. Mossèn Fèlix Miquel era també a qui li corresponia donar el vistiplau a l'obra, cosa que va fer sense censurar ni una ratlla malgrat la seva temàtica i que s'havia de representar en un Centre Catòlic.

Francisco Candel en una de les estrenes

L'última obra escrita i dirigida per ell va ser *Historia íntima de un matrimonio*, una altra obra de títol aparentment no gaire adequat per a un Centre Catòlic, que es va estrenar l'onze d'octubre de 1963, amb Joan Sarrias, Miquel Pucurull i Narcís Renom en els papers masculins, i Paquita Ruiz i altres quatre noies en els femenins. Era una comèdia que ell en deia *hexagonal*, ja que la formaven tres actes dividit cadascun en dues parts. Segons la seves mateixes explicacions, estava basada en el primer any de matrimoni de tres bons amics seus —dos d'ells del Guinardó— i escrita a partir de les confidències que li havien fet. Hi va assistir l'escriptor Francisco Candel, qui encara no havia publicat *Els altres catalans* (ho va fer al cap de pocs mesos) però era ja un autor reconegut, amb mitja dotzena d'obres publicades, entre elles *Donde la ciudad cambia de nombre* i *Han matado un hombre, han roto un paisaje*. Huertas s'havia fet amic de Candel poc abans i li va demanar que assistís a l'estrena i escrigués una crítica per a la revista del barri que dirigia el mateix Huertas, *Atalaya del Guinardó*. Reproduïm aquesta curiosa crítica teatral en un requadre apart, en aquestes mateixes pàgines. El novembre de 1962, Huertas ja havia portat Candel al barri perquè donés una conferència sobre novel·la i societat en la Setmana de la Joventut que organitzava cada any el grup d'Acció Catòlica de la parròquia.

A més de les seves tres obres de teatre, Huertas va dirigir en aquell teatre del Guinardó obres d'altres autors, de les típiques del teatre d'aficionats, i també, l'últim diumenge de febrer de 1961 un gran festival amb diversos espectacles.

Aquestes obres de teatre, com totes les altres que havia fet anteriorment el grup de teatre amateur del Guinardó, es posaven en escena en el local adjacent a la sala on hi havia el bar i les taules de joc. Huertas va deixar escrita una descripció no gaire optimista d'aquesta sala, ja desparegada:

"Butacas de respaldo rígido y brazos semirrotos y carcomidos definían el patio de los espectadores. Luces mortecinas, telarañas dosificadas abundantemente en sus sucias paredes, unas hornacinas que hablaban del antiguo uso de la sala como iglesia, ahora trasladada al piso superior,

Josep Maria Huertas, el 1965, quan va deixar les activitats al Guinardó i va començar a exercir el periodisme professional

En un dels últims números publicats d'Atalaya del Guinardó, el gener de 1965, Huertas hi va incloure un article sobre el nucli de barraques del carrer de Francisco Alegre, ben a prop de la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat. Un nucli de barraques, per cert, que va subsistir fins poc abans dels Jocs Olímpics de 1992. Al final es refereix a La Torre, l'edifici amb funcions de centre social al qual va dedicar la portada de l'últim número de la revista.

LA OTRA CARA DEL GUINARDÓ

Francisco Alegre, completando una idea de barrio

Hay otro Guinardó. Del cual sabemos poco, o no queremos saber demasiado. Porque ver a los demás viviendo en peores condiciones que las nuestras nos produce desazón.

En el Guinardó de Francisco Alegre, viven 500 familias, o más. Sus habitantes dan el nombre de torres a sus viviendas. Pero son barracas. No queremos engañarnos; si ellos quieren hacerlo, tienen cierta razón natural en su amor propio. ¿Quién no quiere parecer mejor?

Estas barracas están situadas en plena montaña, junto al Parque del Guinardó, ese parque rebautizado popularmente con el nombre de "la fuente del Cuento". Dentro de los millares de chabolas ciudadanas, éstas de los habitantes de Francisco Alegre no son las peores. Tienen luz eléctrica propia, lo que les permite poner en su interior tocadiscos, radios y hasta neveras eléctricas.

¿Nevera eléctrica en una barraca? Sí. Es eso de la "miseria de lujo": las neveras, los transistores, incluso las "teles", se pueden comprar a plazos. Los pisos también pero con entradas mínimas de 30.000 pesetas. ¿Y quién las tiene?

- Porque yo, las 2.500 de un alquiler, trabajando todos los de casa, creo que las podríamos recoger.

- Pero, y la entrada ¿qué?

Algunos consiguen salir de este insalubre modo de vivir, pero enseguida hay por los menos otras dos familias que se disputan la barraca libre. Llegan inmigrantes incesantemente.

- Y en algún lugar hay que meterse.

Hay tres fuentes públicas para el vecindario. Y como una de ellas está en el mismo corazón de Francisco Alegre, las mujeres se consideran afortunadas.

- Lo malo es la recogida de basuras. Todo el mundo las tira en la calle.

Eso de "calle" es otra ironía que añadir a lo de "torre". Es la misma montaña, barro cuando llueve, la única "calle" transitable.

La "Torre": dispensario, escuela, iglesia

En medio de las barracas se alza una semiderruida construcción, que llaman la "Torre", en este caso con bastante razón, porque tiene todas las trazas de los edificios merecedores de tal nombre. Es el centro social de esta humilde arteria del Guinardó. Allí practican sus visitas los médicos que acuden una vez por semana. Y dan clases diarias dos maestros, dentro de la actual campaña contra el analfabetismo. Y la improvisada clase sirve de capilla los domingos por la mañana, cuando el cura dice la misa a las doce

una sonoridad opaca y confusa que mezclaba y amortiguaba las voces. Al hablar de voces dedico una sonrisa amistosa a los heroicos y esforzados actores. Traicionados por un local incómodo, debían contentar a un público ingrato, que la mayoría de veces acudía armado de chicles y bolsas de patatas con que aumentar la confusión sonora de la velada teatral. Las sesiones se celebraban una vez por mes, cuando más frecuentes, pero no resultaba extraño que se espaciasen a dos, a tres. Además del teatro, la sala era utilizada para esporádicos y deprimentes experimentos cinematográficos donde la acústica rebotaba en las rectas paredes y se perdía en la inmensa altura del techo".

La sala de teatre —i de cinema a partir del 1962— també va ser utilitzada per a d'altres activitats, com les vinculades a una Setmana de la Joventut organitzada

menos cuarto.

Es una misa sencilla, emotiva, casi entrañable. El improvisado altar es la tarrina del profesor. La única imagen es un Cristo moderno dibujado en una lámina de colores.

Sólo hay mujeres y niños en la sala. De una veintena a una treintena en total. Tres hombres son la excepción: el maestro, un anciano ciego, y el mismo cura.

El sol entra por la ventana, y hace resplandecer la Hostia en el momento de la Consagración.

Fuera, sopla el viento. En invierno. el cartón-cuero-uralita de los techos de Francisco Alegre deja penetrar el aire frío. Y en verano reconcentra el calor, haciendo de la vivienda un pequeño horno.

La mitad del camino

Unos metros más abajo, estamos nosotros. Quizás bastaría que recorriésemos la mitad del camino para encontrar a quienes son más desafortunados. Y a lo mejor podríamos iniciar un diálogo sincero, en el que podríamos proporcionarles esperanza, al tiempo que ellos podrían enseñarnos a practicar la auténtica caridad.

J. M. Huertas Clavería

(Atalaya del Guinardó - Número 45 - gener 1965)

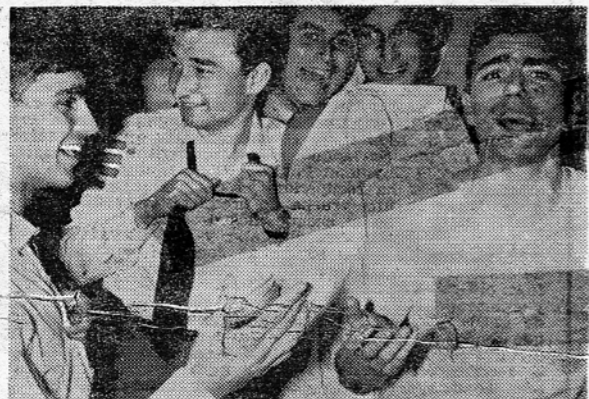

BALONCESTO, DEPORTE DE LA AMISTAD

MUCHOS JOVENES SACRIFICAN TIEMPO Y DINERO PARA PODER JUGAR

HISTORIA ANONIMA DE UN CLUB CUALQUIERA QUE BUSCA LA FORMACION FISICA Y MORAL DE SUS JUGADORES

MUCHO antes de que TVE descubriera a los teleespectadores que en España había otros deportes además del fútbol, el baloncesto era ya muy popular entre muchos grupos de chicos, que, domingo tras domingo, cogían listados sus bolsos decididos a luchar por los colores de su equipo. En esos días casi todos a la sombra de parroquias y centros en Barcelona. Cuando había espacio se montaba un campo de fútbol. Pero en la ciudad esto no es siempre fácil. Y fue entonces cuando se pensó en el baloncesto. Un campo más pequeño, menos jugadores —siempre es más sencillo reunir cinco que once— y unas características especiales, que lo hacían particularmente atractivo.

UN CLUB CUALQUIERA

Quando estava pensando en realitzar este reportaje, la casualidad ha querido que cayese en mis manos una invitación de uno de esos clubs que militan por las diversas categorías interdiocesanas y regionales. Era una participación del XV aniversario de la fundación del PEM (Penya Esportiva Montserrat) dando cuenta de la inauguración de su nuevo terreno de juego en el Mas Guinardó, masia histórica levantada sobre un pequeño albar, que dio nombre al barrio que a su alrededor ha surgido. Y el PEM y sus hombres fueron mis informadores.

—¿Cuántos equipos tenía inscritos esta temporada?
—Tres. Uno infantil que practica el «minibasket»; otro de chicas, y un tercero de muchachos ya creditos, que juega en Tercera División.
—¿Cuál es el grupo más numeroso?
—El infantil que tiene unos 60 jugadores.

—¿Y los otros?
—Las chicas no llegan a diez y los de Tercera, que son el equipo titular, apenas pasan de esta cifra.

—A qué es debida esta desproporción entre infantiles y adolescentes?
—A dos causas. La primera, que los chiquillos tienen menos ataduras de trabajo, estudios nocturnos o novia, como es natural; y la segunda, a que el Club ha pasado unos años de

bache, que han sido muy difíciles de sobreponer.
—¿Y ahora?
—Hoy mucho optimismo. Y la moral es excelente. Nos hemos dado cuenta de que hemos de ser todos unidos, directivos, jugadores y público, los que tiremos al club adelante. Y esa unión nos da fuerza y entereza ante los posibles —y casi seguros— apuros que habremos de pasar.

ECONOMIA Y MORAL

—¿Económicos?
—Principalmente. Claro que no se puede dar una cifra fija, pero hay veces en que un partido nos cuesta más de 3.000 pesetas. Por ejemplo si se trata de un desplazamiento a larga distancia.
—¿Y si se juega en casa?
—Con quinientas o seiscientas suele bastar.

—¿Y quién subvenciona todo esto?
—Organizamos rifas, sorteos y hasta festivales de música moderna. Y luego están las cuotas de los socios, entre ellos los propios jugadores que han sido, en ocasiones, quienes con un mayor sacrificio monetario han ayudado a salvar momentos que parecían cruciales.

—¿Y los otros?
—Casi —o sin el casi— se podría hablar de auténtico «amateurismo». Porque aquí no se lucha por ningún prestigio en especial, y la victoria no es el principal objetivo.

—¿Cuál es el secreto de tanta abnegación por lo que muchos dirían que es «madra»?
—La Moral. Una de las grandes virtudes del baloncesto es que las individualidades no son útiles al juego, y por tanto no acostumbran a darse. Se gana o se pierde, es con el esfuerzo de todo el equipo. Y la moral es la única baza importante que no puede faltar en cada partido.

—Esto debe contribuir a la formación de los mismos jóvenes ¿no?
—Yo creo que sí. Al menos es una base.

Me vienen a la memoria las palabras de un amigo, veterano jugador de baloncesto —casi tantos años como el PEM—, que dijo en una ocasión: «De verdad. Eres que todos los malos humores, no sólo los psicológicos, sino hasta los físicos y fisiológicos, se eliminan tras un partido».

—¿Y quién subvenciona todo esto?
—Organizamos rifas, sorteos y hasta festivales de música moderna. Y luego están las cuotas de los socios, entre ellos los propios jugadores que han sido, en ocasiones, quienes con un mayor sacrificio monetario han ayudado a salvar momentos que parecían cruciales.

—¿Y los otros?
—Casi —o sin el casi— se podría hablar de auténtico «amateurismo». Porque aquí no se lucha por ningún prestigio en especial, y la victoria no es el principal objetivo.

—¿Y los otros?
—Casi —o sin el casi— se podría hablar de auténtico «amateurismo». Porque aquí no se lucha por ningún prestigio en especial, y la victoria no es el principal objetivo.

J. M. HUERTAS CLAVERIA

Huertas, amb la seva inconfusible pajarita al coll, va tornar el juliol de 1969 al Guinardó per fer de padrí en el bateig de la Marta, filla de Pere Renom i Lolita Rodríguez

bé els barris de Montjuïc, on va conèixer Francisco Candel, amb qui va establir una amistat perdurable. Va adonar-se ben aviat que el que feien aquells nois i noies els diumenges era, com va escriure, "humanitarismo que, desgraciadamente, rara vez se transforma en un anhelo de justicia social". "Llegan cargados de buenas intenciones", opinava, "de catecismo, de pequeños obsequios para los chavalillos. Son los 'domingueros', que comparten con esos desheredados de la fortuna un par de horas de sus días festivos. Es poco, pero entonces a mi me pareció mucho, y les admiré sinceramente".

Després d'una visita a les barraques del Rec Comtal, a la Sagrera, acompanyat d'Antoni Hortet, que a més de veí d'aquell barri era aleshores president de la JOC (Joventut Obrera Catòlica) a Barcelona —Huertas havia començat a militar a la JIC (Joventut Independent Catòlica)—, i acompanyat també de Francisco Candel, que plantejava les coses de manera diferent als nois i noies d'Acció Catòlica, Huertas va escriure, el 1964, aquesta descripció: "Recuerdo una de las pocas que visité con detención; cocina con suelo de tierra, llena de mugre y moscas, cuya iluminación dependía durante la noche de un candil colocado cerca del fogón de petróleo. Como la familia que habitaba allí era numerosa —padres, tía solterona y seis niños— se veían obligados por las noches a montar una cama improvisada sobre la mesa del comedor mediante un colchón. Así dormían los dos chiquillos medianos. Quedaba otra

habitación que compartía el matrimonio con los tres más pequeños. El resto se repartía en un par de catres situados en el comedor. En ese barrio miserable, en verano, la acequia lleva poca agua, y las basuras se estancan, y producen un hedor espantoso, condición no demasiado saludable para los habitantes". Sobre aquest nucli de barraques de la Sagrera, a tocar del Rec Comtal, va publicar Huertas un dels seus primers reportatges en un diari d'informació general, concretament a *El Correo Catalán* de Barcelona, el 9 de setembre de 1964.

El descobriment de barris de barraques escampats per la ciutat el va fer adonar-se que al Guinardó existia també aquest problema, que muntanya amunt de l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat existien agrupacions de barraques que podien

El descobriment de barris de barraques escampats per la ciutat el va fer adonar-se que al Guinardó existia també aquest problema

descriure's amb les mateixes paraules que les de Montjuïc, el Somorrostro, la Sagrera i altres barris de la ciutat. Els nuclis de Francisco Alegre, Marià Lavèrnia i els Canons eren un món apart del Guinardó petit burgès que s'estenia als peus de l'avinguda. Al número 51 d'*Atalaya del Guinardó*, l'últim que es va poder publicar, el juliol de 1965, va posar a la portada una fotografia de *La Torre*, un antic edifici transformat amb la seu d'un servei d'assistència social als habitants de les barraques de Francisco Alegre. Va ser l'últim testimoni que va deixar al Guinardó d'uns anys que van ser fonamentals en la seva formació humana i professional.

El 17 de juny de l'any 2005, quaranta anys després d'haver estat acomiadat pel rector de la parròquia de la revista *Atalaya del Guinardó*, que Huertas dirigia des de 1960, va participar en una trobada d'aquells amb qui va compartir tantes coses els anys en què va participar en la vida del barri del Guinardó. A la trobada hi havia antics jugadors del PEM, col·laboradors d'*Atalaya del Guinardó* i actors de les obres de teatre que Huertas havia escrit i que va posar en escena al teatre de la parròquia aquells anys. En aquella trobada va dir unes paraules evocant la seva adolescència i primera joventut al Guinardó. Per cert que hi va atribuir a Llibert Vinaixa uns versets sobre el PEM, que quan es van publicar a l'*Atalaya* se'n feia autor a Joan Sarrías. Huertas va morir vint mesos després d'aquella trobada. Aquest és el breu discurs que hi va pronunciar:

QUAN ÉREM DIFERENTS

Hi ha afirmacions que es fan sovint sense pensar massa en si responen més a la realitat o al tòpic. Per exemple, "passa el temps i les coses bàsiques són sempre iguals", o "com han canviat els costums amb el pas dels anys". Segurament les dues són certes, i depenen de com contemplem el passat, el nostre passat, amb els ulls del record.

El Guinardó, com altres barris que no eren al centre de la ciutat, vivia als anys seixanta encara una mica *ensimismat*. Hi havia encara torres a laavinguda de la Mare de Déu de Montserrat, molta gent es coneixia de tota la vida, i l'activitat social tenia el seu centre a la parròquia perquè no hi havia pràcticament res més. Et podies trobar el senyor Prats, catòlic de pedra picada, un dia que plovia, i podia ser que si li comentaves "quin mal dia que fa avui" et respongués "tots els dies són bons si estem en gràcia de Déu".

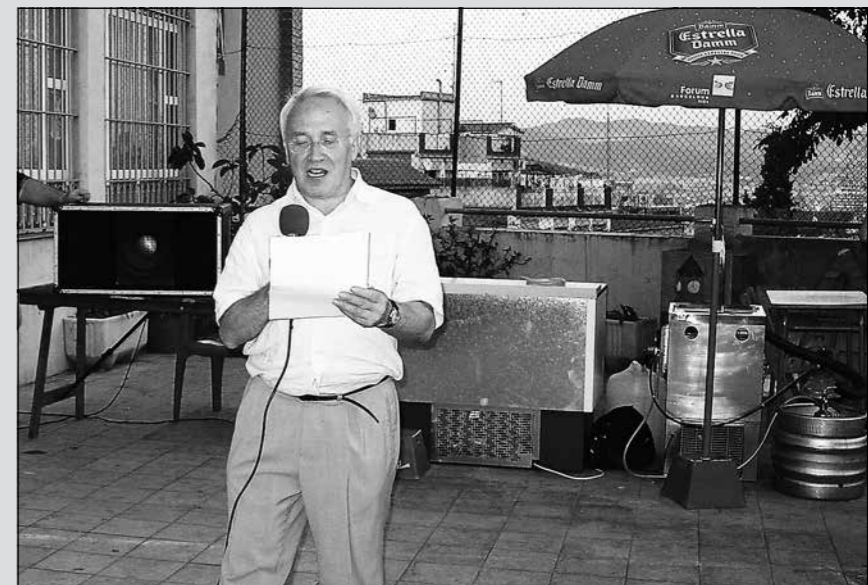
Nosaltres, i el món, érem més ingenus que els joves i el món d'ara. Al voltant de la parròquia i de la seva influència es bellugava el nostre univers. Hi tenien lloc activitats ben diverses: el tea-

tre, els ballets, el bàsquet de la inoblidable Penya Esportiva Montserrat (el PEM, com li dèiem), la inauguració del cinema el 1962, les revetlles a casa dels Renom, la revista *Atalaya del Guinardó*, l'Acció Catòlica, les xerrades organitzades pels capellans, (Tort, Fèlix Miquel, Bonal...).

Fins i tot feïem versos que segur que hem oblidat. En Llibert Vinaixa va publicar aquests a l'*Atalaya*: "Sota el passatge Garrofers / vora Can Pac i arran del forn / sota tres llums que no s'aguanten / hi ha el camp del PEM". Ell hi jugava, com molts d'altres. Ara no hi ha camp de bàsquet al passatge dels Garrofers, ni tan sols garrofers, ni torres a l'avinguda. Queden, però, els records.

Nosaltres, aquelles noies i aquells nois, érem diferents a com som ara, però em sembla que alguna cosa de tot allò ha quedat dins nostre perquè les persones ens construïm maó a maó, com els edificis. I també potser perquè, com canta Raimon, "Qui perd els orígens, perd la identitat".

Josep Maria Huertas Claveria
(Mas Guinardó, 17 de juny de 2005)

L'últim retorn de Huertas al Guinardó, el 17 juny 2005, per una trobada d'antigues jugadores i jugadors del PEM al Mas Guinardó. Va morir vint mesos més tard

pels nois d'Acció Catòlica i un nadalenc Dia del Pobre organitzat per les noies, promoguts cada any per la parròquia com a part de la seva labor d'apostolat.

Les barraques del Guinardó

Com a director de la revista *Atalaya del Guinardó* (vegeu requadre apart en aquestes mateixes pàgines) que va crear i dirigir entre 1960 i 1965, Huertas, sempre buscant temes socials amb què informar els lectors, va entrar en contacte amb el barraquisme, un tema que esdevindria central en el seu treball periodístic posterior, ja en mitjans professionals.

Un amic seu, que anava els matins de

Un dels primers articles publicats per Huertas a la premsa diària va ser sobre el PEM, el 23 de setembre de 1965 a *El Correo Catalán*. Va aprofitar per incloure-hi la foto feta anys abans als vestidors

diumenge, com molts altres nois i noies d'Acció Catòlica, a ajudar els capellans que actuaven en els molts barris de barraques que hi havia aquells anys a Barcelona, el va convidar a acompanyar-lo perquè pogués escriure un reportatge per a l'*Atalaya*.

Va descobrir així barris com Can Viadeta, la Bomba, o el Somorrostro, i tam-